

بسمه تعالی
معاونت آموزش
دفتر طرح و برنامه های درسی

استاندارد آموزش شغل

عنوان آموزش شغل کاربر اسانس های گیاهی

گروه شغلی کشاورزی امور باغی و زراعی

کد ملی آموزش شغل

۶-۹۲/۹۳/۱/۲

تاریخ تدوین استاندارد: ۱۳۹۰/۴/۱

تا تاریخ ۱۳۹۳/۴/۱

مدت اعتبار استاندارد : از تاریخ ۱۳۹۰/۴/۱

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

کد ملی شناسایی آموزش شغل: ۶-۹۲/۹۳/۱/۲

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته کشاورزی - امور باغی و زراعی :
زینب تاجیک، اشرف السادات هاشمی نژاد، سهیلا رحیمی ، ارزنگ بهادری (سرگروه)

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش :
- دفتر طرح و برنامه های درسی
-

فرآیند اصلاح و بازنگری :
- شرح استاندارد شغل
- طول دوره آموزش
- بودجه بندی
- صلاحیت حرفه ای مربیان
- محتوای استاندارد شغل
- محتوای استاندارد آموزش
- لیست تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی
- فهرست منابع آموزشی ، اینترنت

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی

تهران - خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور ، پلاک

۲۵۹

تلفن ۹ - ۶۶۵۶۹۹۰۰

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونیکی : Barnamehdarci @ yahoo.com

تهیه کنندگان استاندارد آموزش شغل شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	کوروش لواف زاده	کارشناس	کشاورزی	کارشناس		تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل: ۹۱۲۵۴۹۸۶۱۲ آدرس:
۲	لیلا تقی زاده	کارشناس ارشد کشاورزی	شیمی	کارشناس تحقیقات داروهای گیاهی شرکت باریج اسانس		تلفن ثابت : تلفن همراه : ۰۹۱۹۲۶۸۲۸۳۳ ایمیل : آدرس :
۳	ساسان جعفر نیا	کارشناس ارشد	باغبانی	مدیر آموزشگاه سبز ایران		تلفن ثابت : تلفن همراه : ۰۹۱۵۵۱۰۸۱۴۹ ایمیل : آدرس :
۴	سید نیما شریعت پناهی	دکتری	طب سنتی	مدیر و مجتمع آموزش گیاهان سبز		تلفن ثابت : تلفن همراه : ۰۹۱۲ ۲۷۹۷۰۸۱
۵	میثم شیرزاد	دکتری	طب سنتی	مسئول آموزشی		تلفن ثابت : تلفن همراه : ۰۹۱۲ ۳۱۷۱۴۸۱

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود.

استاندارد آموزش :

نقشه ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود.(مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد).

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مربیان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی . که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شغل^۱ :	
کاربر اسانس های گیاهی	
شرح استاندارد آموزش شغل :	
کاربر اسانس های گیاهی شغلی است از گروه کشاورزی (امور زراعی و باغی) این شغل وظایفی از قبیل تجزیه و تحلیل خواص و عملکردهای اسانس های گیاهی ، تهیه و نگهداری اسانس های گیاهی ، تجزیه و تحلیل رایحه ها و مخلوط کردن اسانسهای گیاهی و کاربرد اسانسهای گیاهی پر مصرف در بر دارد و با مشاغل همچون فروشندگان گیاهان دارویی و تولید کنندگان گیاهان دارویی در ارتباط است.	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
حداقل میزان تحصیلات : دیپلم حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت کامل جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز : ندارد	
طول دوره آموزش :	
طول دوره آموزش	: ۱۸۶ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۶۸ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۱۱۸ ساعت
- زمان کارورزی	: - ساعت
- زمان پروژه	: - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)	
- کتبی : ۲۵%	
- عملی : ۶۵%	
- اخلاق حرفه ای : ۱۰%	
صلاحیت های حرفه ای مربیان :	
کارشناس کشاورزی با گرایش باغبانی یا زراعت ، طب سنتی، فارماکوگنوزی	

*** تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :**

کاربر اسانس های گیاهی شغلی است که وظایفی از قبیل تجزیه و تحلیل خواص و عملکردهای اسانس های گیاهی ، تهیه و نگهداری اسانس های گیاهی ، تجزیه و تحلیل رایحه ها و مخلوط کردن اسانسهای گیاهی و کاربرد اسانسهای گیاهی پر مصرف در بر دارد.

*** اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :**

User of essential oils

*** مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :**

- کاربر گیاهان دارویی ۱ و ۲

-فروشنده گیاهان دارویی

-پرورش دهنده گیاهان دارویی

*** جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :**

الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع استعمال از وزارت کار

ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع

ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع

د : نیاز به استعمال از وزارت کار

استاندارد آموزش شغل / شایستگی^۲

- شایستگی ها / کارها^۳

ردیف	عناوین
۱	تجزیه و تحلیل خواص عملکردهای اسانسهای گیاهی
۲	تهیه اسانسهای گیاهی
۳	نگهداری اسانسهای گیاهی
۴	تجزیه و تحلیل رایحه ها و مخلوط کردن اسانسهای گیاهی
۵	کاربرد اسانس گیاهی پر مصرف

¹. Occupational / Competency Standard

³. Competency / task

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۳۹	۲۴	۱۵	
منابع آموزشی و تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- انواع اسانس های گیاهی - رایانه - اسلاید - سایر وسایل کمک آموزشی				دانش :
			۳	- خواص اسانسها
			۳	- حامل های اسانس
			۳	- حامل های آبی و روغنی
			۳	- روشهای مصرف اسانسها
			۳	- احتیاطات مصرف اسانسها
				مهارت :
		۸		- استفاده از اسانسها بشکل بخور خشک و مرطوب
		۸		- استفاده از اسانسها به شکل غر غره
		۸		- استفاده از اسانسها به شکل روغن ماساژ
				نگرش :
				- دقت در استفاده از اسانسها
				ایمنی و بهداشت :
				- رعایت نکات بهداشتی در هنگام استفاده از اسانس ها
			توجهات زیست محیطی :	
			- دفع صحیح مواد مصرفی	

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۳۲	۱۵	۱۷	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- نمونه های تازه گیاهی				دانش :
- مواد گیاهی شامل (بذر،			۳	- اسانسهای گیاهان دارویی
ریشه، ساقه، ریزوم، گل)			۳	- خصوصیات فیزیکی، شیمیایی و ارگانولپتیکی اسانسها
- ترازو دیجیتالی			۵	- اجزای تشکیل دهنده اسانسها
- کامپیوتر			۳	- روشهای شناسایی خواص دارویی اسانسها
- برگه A4			۳	- اسانسهای نفوذ پذیر و مفهوم رایحه و بویایی
- کامپیوتر				مهارت :
- سایر وسایل کمک آموزشی		۱۰		- فراوری اسانسها
		۵		- جداسازی اسانس از عرقیات
				نگرش :
				- دقت در فرآوری اسانسها
				- دقت در جداسازی اسانس
				ایمنی و بهداشت :
				- رعایت نکات ایمنی و بهداشتی در هنگام کار
				توجهات زیست محیطی :
				- دفع صحیح مواد زائد

	زمان آموزش			عنوان: نگهداری اسانسهای گیاهی
	جمع	عملی	نظری	
	۲۴	۱۷	۷	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
-مواد گیاهی شامل بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل نمونه های تازه گیاه های -نمونه های خشک گیاهی -جزوه آموزشی -کامپیوتر -سایر وسایل کمک آموزشی				دانش:
			۳	-روشهای نگهداری اسانسها
			۲	-واکنشهای تخریبی در اسانس گیری
			۲	-عوامل مخرب اسانسها
				مهارت:
		۹		-آبگیری از اسانسها
		۸		-بسته بندی و شرایط نگهداری صحیح اسانسها
				نگرش:
				-توجه به جلوگیری از هدر رفتن و سالم ماندن اسانسهای گیاهی
				ایمنی و بهداشت:
			-رعایت نکات بهداشتی در هنگام کار	
			توجهات زیست محیطی:	
			-دفع صحیح مواد زائد و مصرفی	

	زمان آموزش			عنوان :
	نظری	عملی	جمع	
	۹	۱۸	۲۷	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			تجزیه و تحلیل رایحه ها و مخلوط کردن اسانسهای گیاهی
- کامپیوتر - جزوه آموزشی - مواد گیاهی شامل بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل - وازلین - اسید استتاریک - سولفات مس - کامفور - آتریفات سدیم - اسید بوریک - پتاس - موم - گلیسرین مونو استرات - متیل الکل - همزن برقی - بن ماری - ترازو دیجیتالی - هیتر برقی - خرد کن - میرد - بشر - ارلن - لوله آزمایش - قیف شیشه ای - انواع پیت، بالن ژوژه، انواع قاشک - نمونه های تازه گیاه هی - نمونه های خشک گیاهی - سفیده زهنگ - سه پایه - روپوش - ظرف دردار - کتری - فنجان - شیشه تیره رنگ - قیلمه دو جداره - قاشق چوبی - دستگاه تقطیر - شیشه چوب پنبه ای - بوراکس - توری نسوز - قیچی - بورت				دانش : - رایحه ها - دلپذیری رایحه ها - فراریت رایحه ها مهارت : - شناسایی رایحه ها - ترکیب اسانسها با توجه به رایحه - ترکیب اسانس با توجه به فراریت - شناسایی شدت فراریت رایحه ها نگرش : - توجه به ارتقاء عطر سازی - توجه به بهره وری بهتر از وسایل مورد نیاز عطر سازی ایمنی و بهداشت : - رعایت نکات ایمنی ایمنی و بهداشتی در هنگام کار توجهات زیست محیطی : -

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۶۴	۴۴	۲۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
-انواع اسانس های گیاهی -سایر وسایل کمک آموزشی			۲۰	دانش : -اسانس(اسطوخودوس، اکالیپتوس، رزماری، بابونه، برگاموت، پرتقال ، چوب صندل و ...) -کاربرد اسانس های گیاهی
				مهارت : -استفاده از اسانسهای اسطوخودوس، اکالیپتوس، رزماری، بابونه، برگاموت، پرتقال ، چوب صندل و ...
		۴۴		نگرش : -استفاده صحیح از اسانس های گیاهی
				ایمنی و بهداشت : -رعایت نکات بهداشتی در هنگام استفاده از اسانس ها
				توجهات زیست محیطی : -

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	همزن	برقی	۱	
۲	بن ماری	متوسط	۳	
۳	ترازوی	دیجیتالی	۱	
۴	هیتر	برقی	۳	
۵	خرد کن	متوسط	۱	
۶	دستگاه تقطیر	متوسط	۱	
۷	جعبه های کمک های اولیه	یک سری	۱	
۸	کپسول آتشنشانی	۶ کیلو گرمی	۱	
۹	کامپیوتر		۱	
۱۰	تخته	وایت برد	۱	
۱۱	پرده	نمایشی	۱	
۱۲	دستگاه پرس	برقی	۱	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود .

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	انواع گیاهان دارویی	طبیعی و خشک	۵ کیلو گرم	از هر نوع
۲	مواد گیاهی	بذر، ریشه، ساقه، ریزوم، گل	۵ کیلو گرم	
۳	آب	مقطر	۵ لیتر	
۴	الکل	طبی	به میزان مورد نیاز	
۵	شکر		۱ کیلو گرم	
۶	پارافین	خوراکی	یک قالب	
۷	گلیسرین		۵ بطری ۲۵۰ گرمی	
۸	سفیده	نهنگ		
۹	وازلین		۵۰۰ گرمی	
۱۰	اسید استتاریک		۵ گرمی	
۱۱	سولفات مس		۱ کیلو گرم	
۱۲	کامفور			
۱۳	آتریفات سدیم		۵ گرمی	
۱۴	اسید بوریک		۵ گرمی	
۱۵	پتاس		۰.۵ کیلو گرمی	
۱۶	گلیسرین مونواستتارات		۱ لیتری	
۱۷	متیل الکل		۱ لیتری	
۱۸	روغن	زیتون	۳ بطری	
۱۹	اکسید روی		به میزان مورد نیاز	
۲۰	زنیک سولفات		به میزان مورد نیاز	
۲۱	روغن	لیمو	۳ بطری	
۲۲	روغن	بادام	۳ بطری	
۲۳	روغن	کرچک	۳ بطری	
۲۴	تری اتانل آمین		به میزان مورد نیاز	
۲۵	پارافین	جامد	۳ قوطی	
۲۶	ژل رویال	زنبور عسل	۱ طبق	
۲۷	عرق	نعنا، آویشن، گزنه، اسطوخودوس، کاسنی	۳ بطری	
۲۸	عصاره	گزنه، مرزه، مورد	۳ بطری	
۲۹	لانولین		به میزان مورد نیاز	
۳۰	اوسرین		۵۰۰ گرمی	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود .

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	بشر شیشه ای	۵۰ و ۲۵۰ سی سی	۵	
۲	ارلن مایر	۵۰ و ۵۰۰ سی سی	۵	
۳	لوله آزمایش	۵ و ۲۰ سی سی	۱۵	
۴	قیف	شیشه ای	۵	
۵	پیپت	۱ و ۱۰ سی سی	۳	
۶	بالن ژوزه	۵۰ و ۲۰۰ سی سی	۵	
۷	بورت	۱۰۰ و ۲۰۰ سی سی	۵	
۸	قاشقک	فلزی	۵	
۹	پنس	فلزی	۵	
۱۰	انبر		۵	
۱۱	حلقه	معمولی	۵	
۱۲	هاون	چینی	۳	
	سه پایه	مخصوص شعله تکی	۵	
۱۳	جای لوله آزمایش	استیل	۵	
	توری	نسوز	۵	

توجه :

- ابزار به ازا هر سه نفر محاسبه شود .

- منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	مترجم	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
۱	اسانسهای گیاهی	بخردی، خیاط کاشانی	تالیف	۱۳۸۵	تهران	مرسل
۲	رایحه درمانی	لینگلدبرگ	کمالی	۱۳۸۸	تهران	تیمورزاده

- سایر منابع و محتوای آموزشی (پیشنهادی گروه تدوین استاندارد) علاوه بر منابع اصلی

ردیف	نام کتاب یا جزوه	سال نشر	مؤلف / مؤلفین	مترجم / مترجمین	محل نشر	ناشر	توضیحات
۱	شناسایی گیاهان دارویی، صنعتی، مرتعی و جنگلی و موارد مصرف آنها جلد ۲ و ۳	مهدی عماد		۱۳۷۸	تهران	انتشارات توسعه روستایی	
۲	زبان خوراکیها جلد ۱ و ۲ و ۳	غیاث الدین جزایری		۱۳۷۵	تهران	انتشارات امیر کبیر	
۳	پرورش گیاهان دارویی و معطر	ساسان جعفرنیا، سارا خسروشاهی، مهدی صفایی خرم، وحید مداح یزدی، عباس زحمتکشان		۱۳۸۸	مشهد	سخن گستر	

فهرست سایت های قابل استفاده در آموزش استاندارد

ردیف	عنوان
1	http://daneshnameh.roshd.ir
2	www.scitech.ir
3	Darooshafa.com
4	www.giahanesabz.com
5	www.tim.ir
6	Tim.tums.ac.ir
7	
8	
9	
10	